

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VI.30.360/2021/7.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke
Dr. Tibold Ágnes előadó bíró
Dr. Farkas Attila bíró

A felperes: ...

A felperes képviselője: Szűcs és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szűcs Viktor Géza ügyvéd)

Az alperesek: ... I. rendű
... II. rendű
... III. rendű

Az alperesek képviselője: Dr. Pintér Zoltán ügyvéd

A per tárgya: kölcsöntartozás megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szombathelyi Törvényszék, 12.Pf.20.695/2020/12/I. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kőszegi Járásbíróság, 3.P.20.090/2020/5/I. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 355.600 (háromszázötvenötezer-hatszáz) forint, a II. rendű alperesnek 254.000 (kettőszázötvennégyezer) forint, a III. rendű alperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá az államnak – felhívásra – 2.400.000 (kétmillió-négyszázezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és az alperesek 2009. november 30-án kölcsönszerződést írtak alá 2010. december 31. napjáig történő visszafizetéssel, amelynek értelmében a felperes kölcsönad az I. rendű alperesnek 8.000.000 forintot, a II. rendű alperesnek 4.000.000 forintot, a III. rendű alperesnek 2.000.000 forintot. A szerződés 4. pontjában az alperesek vállalták, hogy a kölcsön összegét teljes mértékben az A.....-A..... Kft.-ben (a továbbiakban: Kft.) lévő üzletrészüket terhelő tőkeemelésre fordítják.

[2] Ezt követően a felek újabb, dátum nélküli megállapodást kötöttek, amely szerint a felperes az I. rendű alperesnek 4.000.000 forint, a II. rendű alperesnek 4.000.000 forint, a III. rendű alperesnek 2.000.000 forint kölcsönt ad a Kft. törzstőke emelés befizetésére. Rögzítették, hogy a jelen megállapodással a 2009. november 30-án kötött megállapodás két évvel, 2012. december 28-ig meghosszabbodik. Mindkét hitel 2012. december 28-ig fizetendő vissza.

[3] A felperes a 2011. június 7-én kelt levelében kölcsönszerződéseket a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 525. § d) és c) pontjára hivatkozva azonnali hatállyal felmondta arra alapítottan, hogy az alperesek súlyos szerződésszegést követtek el azzal, hogy a Kft. érdekeivel szembehelyezkedve ásványvíz palackozás céljára létesítendő mélyfúrású kútra nyújtottak be létesítési engedélykérelmet. Felszólította az alpereseket a kölcsön nyolc napon belül történő visszafizetésére.

[4] Az alperesek a 2011. június 15-én kelt válasziratukban a kölcsönszerződések felmondását nem fogadták el. Részletesen vitatták annak ténybeli alapját és jogszerűségét, ennek alapján kijelentették, hogy a kölcsön 2012. december 28. napi lejáratot megelőző visszafizetése nem áll szándékukban.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[5] A felperes a keresetében az I. rendű alperest 12.000.000 forint, a II. rendű alperest 8.000.000 forint, a III. rendű alperest 4.000.0000 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni. Álláspontja szerint az alperesek a felmondásra adott válasziratukban tett nyilatkozatukkal a kölcsön tényét elismerték, a fennálló tartozás elismerésére kifejezetten és félreérthetetlenül sor került, ennél fogva a bizonyítási teher megfordulásával a felperest további bizonyítási kötelezettség nem terheli. Hangsúlyozta emellett, hogy a Kft.-ben a törzstőke emelés megtörtént, azt a cégbíróság a cégjegyzékbe bejegyezte.

[6] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Állították, hogy a felperes nem teljesítette a kölcsönszerződésekben foglalt kötelezettségét, nem nyújtotta részükre a per tárgyát képező kölcsönösszegeket, az általa előadottak és csatolt okiratok a kölcsönnyújtás tényleges megtörténtét nem bizonyítják. Hangsúlyozták, hogy nem ismerték el a tartozásukat.

Az első- és másodfokú ítélet

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[8] Határozata indokolásában rögzítette, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164. § (1) bekezdése, valamint a 3. § (3) bekezdése alapján, az alperesek ellenkérelme ismeretében – figyelemmel a polgári perrendtartás tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó szabályainak alkalmazásával kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2009. (VI. 24.) számú PK vélemény iránymutatásaira — a bizonyítatlanság következményeire történő figyelmeztetés mellett két alkalommal is felhívta a felperest arra, hogy részletesen és pontosan vezesse le, hogyan teljesítette az alpereseknek nyújtott kölcsönösszegeket az alperesek részére. A felperes előadta, hogy a kölcsön összegét oly módon adta át az alpereseknek, hogy részükre tagi kölcsönt nyújtott azért, hogy a Kft. törzstőkéjének felemelését úgy tudják kivitelezni, hogy részesedésük számottevően ne csökkenjen. Az alperesek vagyoni hozzájárulása vegyes könyveléssel lett átcsoportosítva a Kft.-ben, így nem történt pénzmozgás a felperes és az alperesek között. Előadása

alátámasztására csatolta a Kft. 2009. november 30-i és 2013. április 10-i taggyűlési jegyzőkönyveit, az egyszerűsített éves beszámolóit a 2010. és 2011. üzleti évekről, a cégbíróság végzését a törzstőkeemelések bejegyzéséről és a Kft. cégtörténetét.

[9] Az elsőfokú bíróság tájékoztatta a felperest, hogy a bizonyítási kötelezettségének a könyvelési anyag csatolásával és egyéb okiratok benyújtásával tehet eleget, amelyet követően igazságügyi könyvszakértői bizonyítás foganatosítása is szükségessé válhat. Az elsőfokú bíróság a felperes azon nyilatkozatára tekintettel, hogy az időközben felszámolás alá került Kft. iratai teljeskörűen a felszámolónál vannak, megkereste a Kft. felszámolóját, aki úgy nyilatkozott, hogy a hivatkozott dokumentumok nem állnak a rendelkezésére.

[10] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, a felperes a nem tudta hitelt érdemlően bizonyítani, hogy a kölcsönszerződéseket teljesítette, azaz az alperesek rendelkezésére bocsátotta a kereseti kérelmében hivatkozott kölcsönösszegeket, ezért a keresetet elutasította.

[11] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges mértékben a perben rendelkezésre álló adatok alapján, a bizonyítékok értékelésével a tényállást helyesen állapította meg, az irányadó jogszabályi rendelkezéseket helyesen alkalmazta, ítélete megalapozott és jogszerű.

[12] Egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, hogy a felperes által előadottak és az azok alátámasztására csatolt okiratok alapján – egyéb bizonyítékok hiányában – a kölcsönadás ténye nem igazolt. A felperes az elsőfokú bíróság megfelelő tájékoztatása és figyelmeztetése ellenére a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

[13] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet indokolását annyiban kiegészítette, hogy tartozáselismerés esetén a kiterjesztő értelmezés tilalma érvényesül. A bírói gyakorlat szerint a tartozás elismerésének kifejezettnek, félreérthetetlennek és magyarázatot nem igénylőnek kell lennie ahhoz, hogy az rPtk. 242. § (1) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények fűződjének a nyilatkozathoz. Az alperesek 2011. június 15. napján kelt válaszelevele ennek alapján tartozáselismerésnek nem tekinthető.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[14] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a keresetének helytadó döntés hozatalát kérte. Állította, hogy a jogerős ítélet az rPp. 2. § (1) bekezdésébe, 3. § (2) bekezdésébe, 163. § (1) és (3) bekezdésébe, 195. § (1) bekezdésébe, 206. § (1) bekezdésébe, 221. § (1) bekezdésébe, valamint az rPtk. 242. § (2) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.

[15] A felperes álláspontja szerint benyújtott indítványai ellenére az eljáró bíróságok nem rendeltek el bizonyítást a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása érdekében, a bizonyítási indítványainak mellőzése pedig a jogerős ítélet iratellenes megállapításaihoz vezetett, ami sérti a per tisztességének lefolytatásához való jogát.

[16] Érvelése szerint, mivel az alperesek a felmondásra írt válaszlevélben a kölcsön nyújtását nem cáfolták, azt elismerték, továbbá a kölcsönszerződés felmondását nem fogadták el, pusztán a visszafizetési határidő vonatkozásában fejezték ki aggályaikat, mindezeket

egybevetve a nyilatkozat tartozáselismerésnek minősül. Az a mondat, miszerint „a fentiek alapján a kölcsön 2012. december hó 28. napig a lejáratot megelőző visszafizetése nem áll szándékunkban”, egyértelműen kifejezi az alperesek fizetési szándékát. A felperes hangsúlyozta, a jelen per megindulásáig az alperesek egyetlen alkalommal sem tagadták a kölcsönszerződések létrejöttét, a törzstőke felemelését, ezáltal az üzletrészüik megnövekedését. Hivatkozott a tartozáselismerés joghatása tekintetében a bírói gyakorlatra. A tartozáselismerés folytán a bizonyítás az alpereseket terhelte.

[17] A felperes előadta, a kölcsönszerződés természetéből fakadóan az nem szükségszerűen kézzel fogható, fizikai bankjegyek átadását jelenti feltétlenül, arra sor kerülhet akként is, hogy valamilyen vagyoni értékkel bíró egyéb dolog cserél gazdát a szerződő felek között. Jelen ügyben az alperesek nagyobb mértékű tulajdoni hányadban részesültek a gazdasági társaságban, így vagyoni értékű jogot szereztek a kölcsönszerződés révén.

[18] A tartozáselismerés miatt további bizonyításra részéről szükségtelen, hiszen a rendelkezésre álló közokirati bizonyítékok (a cégnyilvántartás és a taggyűlési jegyzőkönyvek) összhangban állnak az alperesi nyilatkozatokkal és bizonyítják a kölcsönnyújtás tényét. Kiemelte, az I. rendű alperes a cégiratok között található 2009. december 30-án kelt taggyűlési jegyzőkönyv tanúsága szerint rendelkezett is az általa a törzstőke emeléssel megszerzett üzletrészével Amennyiben nem állt volna rendelkezésére a 8.000.000 forint névértékű üzletrész, úgy nem állt volna módjában azt (annak egy részét) értékesíteni.

[19] A felperes felülvizsgálati kérelme kiegészítéseként, utóbb benyújtott beadványában hivatkozott a BH2003. 341. számú határozatban foglaltakra mint ami alátámasztja a korábbi érvelését.

[20] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

[21] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az abban megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.

[22] A Kúria nem tudta figyelembe venni a felperes 2022. április 11-én előterjesztett felülvizsgálati kérelem kiegészítését. Az rPp. 272. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére, a másodfokú határozat közlésétől számított hatvan nap áll rendelkezésre. A törvényben megállapított határidő nem hosszabbítható meg, azt a Kúria sem engedélyezheti, ezért a 60 napon túl előterjesztett beadványban előadott – a határidőben benyújtott felülvizsgálati kérelemben nem szereplő – további jogi érvelések érdemben nem vizsgálhatók (Kúria Gfv.VII.30.387/2020/6.; Gfv.VII.30.059/2020/5.).

[23] A felperes eljárási szabálysértésként elsődlegesen a bizonyítással, a bizonyítási teherrel kapcsolatos rendelkezések megsértésére hivatkozott, amely szorosan összefügg az általa megjelölt, a bizonyítási terhet megfordító tartozáselismerésre vonatkozó anyagi jogszabálysértéssel, ezért a Kúriának elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a másodfokú bíróság helytállóan értékelte-e az alperesek 2011. június 15-én kelt válaszlevelét akként, hogy ahhoz nem fűződnek az rPtk. 242. § (1) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények.

[24] A Kúria megítélése szerint a jogerős ítélet az e rendelkezés alkalmazása körében kialakult bírói gyakorlatnak megfelel. A felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott EBH2000. 309. számú határozat és a Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3. számú részítélete (közzétéve: EBH2018. G.1.) értelmében a fél nyilatkozatához a tartozáselismerés következményei csak akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik.

[25] Jelen ügyben a jogvita tárgyát az alperesi nyilatkozat tartalmának értelmezése képezte.

A Kúria a másodfokú bírósággal azonosan úgy ítélte meg, hogy az alperesek felmondást vitató válaszirata nem tekinthető tartozáselismerésnek. A tartozás elismerése nyelvtani értelemben a fél olyan nyilatkozatát jelenti, amelyben kijelenti, hogy meghatározott, egyértelműen beazonosítható tartozása áll fenn a nyilatkozat címzettjével szemben. Ilyen közlést, elismerést az alperesek perbeli irata nem tartalmazott. Abban az alperesek kifejezetten a felmondásra nézve tettek jognyilatkozatot, elutasítva azt, és részletesen kifejtették annak jogszerűtlenségével kapcsolatos érveiket, ehhez kapcsolódóan jelentették ki, hogy a „lejáratot megelőző visszafizetés nem áll szándékukban”. A felperes lényegében arra alapítja az álláspontját, hogy az alperesek ebben a levelükben magát a kölcsönjogviszonyt nem tették vitássá, illetve úgy értékelte, hogy az alperesek csak a visszafizetés időpontjával nem értettek egyet, magát a visszafizetési kötelezettséget nem vitatták. Tény, hogy az alperesek a kölcsönjogviszony fennállását nem vitatták, de a nem vitatás nem azonosítható a kölcsönjogviszonyból eredő szerződéses kötelezettségük (összepszerűsége is kiterjedő) elismerésével, továbbá a nyilatkozat nem tartalmazott a 2012. december 28-i lejáratkori fizetésre vonatkozó elismerést, kötelezettségvállalást sem. A válaszlevél tartalma kizárólag a felmondásra korlátozódott, ezért egyetértett a Kúria a másodfokú bíróság álláspontjával, hogy annak a felek teljes jogviszonyára vonatkoztatott értelmezése az abban foglaltak meg nem engedhető, kiterjesztő értelmezését jelentené.

[26] A fentiek alapján ezen alperesi nyilatkozathoz nem fűződött a bizonyítási terhet megfordító joghatás, ami természetesen nem zárja ki, hogy az abban foglaltakat a bíróság a per egyéb adataival, bizonyítékaival együtt értékelje.

[27] Az elsőfokú bíróság felhívásának megfelelően ezért a követelést érvényesítő felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a kölcsönszerződések alapján mikor, milyen módon nyújtotta az alperesek részére a kölcsönszerződésekben szereplő összegeket. Az eljáró bíróságok az rPp. 206. § (1) bekezdésének sérelme nélkül jutottak arra az egyező következtetésre, hogy a felperes nem tudta igazolni a kölcsönösszegek tényleges teljesítését.

[28] A Kúria e körben hangsúlyozza – az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmében írtaknak megfelelően – a felülvizsgálati eljárásban mint rendkívüli jogorvoslati eljárásban általában nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének, felülmérlegelésének (Gfv.VII.30.094/2020/8.; Pfv.III.20.804/2020/10. BH2012. 179.). A tényállás tisztázása, a bizonyítékok mérlegelése és értékelése a jogerős ítéletet hozó bíróság feladatkörébe tartozik. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a tényállást csak akkor módosíthatja vagy egészítheti ki, ha az iratellenes, életszerűtlen megállapításokat tartalmaz, vagy önmagával logikai ellentmondásban áll, illetve a bíróság a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül mérlegelte (KGD2006. 38. Pfv.VI.20.563/2020/4.). Nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek csak az minősíthető, amikor a bizonyítékokból kizárólag egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (Gfv.VII.30.323/2013/5., BH2013.119.; BH2006.403). Jelen esetben ilyen kivételes felülmérlegelésre okot adó körülményt a Kúria nem észlelt.

[29] Önmagában a törzstőke emelés megtörténte és abban az alperesek még a kölcsönszerződések időpontjához köthető részvétele sem igazolja kétségmentesen, hogy az alperesek a törzsbetét befizetési kötelezettségüket a felperes által nyújtott kölcsönből

teljesítették. Miután a felperes saját előadása szerint sem volt tényleges pénzmozgás a kölcsönszerződések alapján, a kölcsön nyújtásának mikéntjét a felperesnek kellett bizonyítania, amit a Kft. könyveivel, illetve szükség esetén szakértői bizonyítás útján tudott volna megtenni, amelyre vonatkozóan – saját előadásán túl – nem tudott releváns bizonyítékkal szolgálni, és a felszámoló megkeresése sem vezetett eredményre. Mindezek hiányában nem sértették meg az eljáró bíróságok a felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárási szabályokat sem a felperes által indítványozott bizonyítás (alperesek nyilatkozattételre való felhívása) mellőzésével, sem a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelése során.

[30] A Kúria nem találta alaposnak a felülvizsgálati kérelem indokolási kötelezettség megsértésére való hivatkozását sem. A bíróság az indokolási kötelezettségének eleget tesz, ha az ítélet indokolása kiterjed az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre (Kúria Pfv.V.20.549/2021/6). A másodfokú bíróság döntésének lényegi indokait a jogerős ítélet tartalmazza. A másodfokú bíróság az rPp. 253. § (3) bekezdése szerinti teljes felülbírálati jogköre alapján pedig a tartozáselismerés kérdésében határozhatott, miután a fellebbezési kérelem korlátai között a perben a felperes által kifejezetten érvényesített jog, illetőleg az azzal szemben felhozott védekezés alapjául szolgáló minden olyan kérdésben is dönthetett, amelyben az elsőfokú bíróság nem határozott. Azt a jogi álláspontját pedig a másodfokú bíróság – a fentebb kifejtettek szerint – megfelelő érvekkel támasztotta alá, hogy miért nem fogadható el az alperesek válaszlevele tartozáselismerő nyilatkozatként.

[31] A Kúria rámutat arra, a felperes nem volt elzárva attól, hogy a kölcsönjogviszony létrejötte és saját szerződési kötelezettsége, a kölcsön folyósítása tekintetében bizonyíthassa az állításait, az a körülmény pedig, hogy ez a bizonyítás nem volt sikeres, a felperes terhére esik, így a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül, a felperes tisztességes eljárás lefolytatásához való jogának sérelme nélkül – a tartozás alperesek részéről történt bizonyított elismerésének hiányában –, a bizonyítási teher helyes telepítésével eljárva hozott jogszerű határozatot.

[32] A Kúria a fentiekre tekintettel a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályhatályában fenntartotta.

Alkalmazott jogszabályok és joggyakorlat

[33] 1959. évi IV. törvény 242. § (1) bekezdés

[34] 1952. évi III. törvény 206. § (1) bekezdés

[35] Gfv.VII.30.791/2016/3.; Gfv.VII.30.059/2020/5.; Gfv.VII.30.323/2013/5.,

A döntés elvi tartalma

[36] A fél nyilatkozatához a tartozáselismerés következményei csak akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik. A „nem vitatás” nem azonosítható a kölcsönjogviszonyból eredő szerződéses kötelezettség elismerésével.

[37] Nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek csak az minősíthető, amikor a bizonyítékokból kizárólag egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni.

Záró rész

[38] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelemre tekintettel a felperes köteles az alperesek jogi képviselőjével felmerült felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére az Pp. 78. § (1) bekezdése alapján, amelyet a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései alapján, áfával növelt összegben állapított meg. Köteles továbbá az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték állam részére történő megfizetésére az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdésére tekintettel a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) és (3) bekezdése alapján.

[39] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

[40] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2022. július 11.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

S.K.

bíróági ügyintéző